

дослідження не висчерпує всіх аспектів визначеної проблеми. Подальший науковий пошук доцільно спрямувати на визначення особливостей початкових шкіл різних типів та форм власності,

удосконалення змісту підготовки вчителів для початкових шкіл із національними мовами навчання, розвиток початкової освіти з урахуванням європейського досвіду тощо.

Список використаних джерел

1. Бондар А., Чума А. Українська школа Закарпаття та Східній Словаччині (Історичний нарис). Част.1 / Андрій Бондар, Андрій Чума. – Пряшів: Видання ЦК Культурного Союзу Українських трудящих в ЧССР, 1967. –167 с.
2. Закарпаття 1919 - 2009 років: історія, політика, культура / україномовний варіант українсько-угорського видання / Під ред. М. Вегеша, Ч. Фединець. – Ужгород: Поліграфцентр «Ліра», 2010. – 720 с.
3. Магочий П.-Р. Формування національної самосвідомості: Підкарпатська Русь 1848 - 1948 / Павло-Роберт Магочий / Авториз. переклад з англ. – Ужгород: Полічка «Карпатського краю», 1994. – 296 с.
4. Фізеші О.Й. Початкова школа на Закарпатті (друга половина XIX - початок XXI ст.): монографія / О.Й. Фізеші. – Ужгород, 2015. – 528 с.

References

1. Bondar, A., Chuma, A. (1967). Ukrayins'ka shkola Zakarpattya ta Skhidniy Slovachchyni (Istorychnyy narys) [Ukrainian School of Transcarpathia and Eastern Slovakia (Historical Essay)]. Presents: Edition of the Central Committee of the Cultural Union of Ukrainian Workers in Czechoslovakia.
2. Vehesh, M., Fedynets', Ch. (2010). Zakarpattya 1919 - 2009 rokiv: istoriya, polityka, kul'tura [Transcarpathia 1919 - 2009: history, politics, culture]. Uzhhorod: Polygraphic center "Lira".
3. Mahochiy, P.-R. (1994). Formuvannya natsional'noyi samosvidomosti: Pidkarpats'ka Rus' (1848 - 1948) [Formation of national consciousness: Subcarpathian Rus (1848 - 1948)]. Uzhgorod: «Polychka of the Carpathian region». 296 p.
4. Fizeshi, O. (2015). Pochatkova shkola na Zakarpatti (druha polovyna XIX - pochatok XX st.) [Primary school in Transcarpathia (second half of XIX - beginning of XXI century)]. Uzhhorod.

В статтє проведено ретроспективний аналіз процесу становлення і розвитку установи початкового освіти в Закарпаттє другї половини XIX - початку XX століття. Виявлено соціально-економічні, громадсько-політичні і освітньо-організаційні передумови розвитку початкової школи в залежності від освітньої політики держав, в склад яких територіально (по хронології) належало Закарпаттє. Розкрито і систематизовано особливості організації і змісту діяльності початкової школи Закарпаттє, ведучі тенденції її розвитку (загальні, спеціальні, повторюючіся з диференціацією на організаційно-управлінські, освітньо-змістові, професійно-орієнтовані). Визначено конструктивний досвід початкової школи Закарпаттє для її подальшої актуалізації в сучасному освітньому процесі.

Ключеві слова: початкова школа, установи початкового освіти, передумови становлення, особливості розвитку, тенденції в освіті, Закарпаттє.

The purpose of this article is a scientific and theoretical substantiation of the preconditions, features and tendencies of the process of establishment a primary school of Transcarpathia in the second half of the XIX century and the beginning of the XXI century. To achieve this goal, the author applied a set of the methods of scientific and pedagogical research such as the search and bibliographic method was used to study archival, library and museum catalogs, collections, descriptions and bibliographic publications; the classifications and systematization of scientific and literary sources were used to determine the reference source database and objective data on the research problem; the historical-geographical method was applied to determine the territorial subordination of the Transcarpathian region and the corresponding educational transformations within the specified chronological limits; the use of a chronological, retrospective logic-system analysis aimed at studying the organization and management of the Transcarpathian primary school in the context of the implementation of historical-systemic educational transformations; the historical-comparative method was used to identify trends in regional primary school development. In this article the retrospective analysis of the process of formation and development of the primary education institutions in Transcarpathia in the second half of the XIX century and the beginning of the XX century. This article also clarifies the socio-economic, socio-political, educational and organizational preconditions for primary school development which depended on the educational and linguistic policies of the states to which territorially (according to the chronology) Transcarpathia belonged. Here the author also revealed and systematized the peculiarities of organization and content of activity of the Transcarpathian primary school. The author has highlighted the leading trends in the development of the primary school in the region, such as general, specific, repetitive tendencies with differentiation into organizational-managerial, educational-content, professional-oriented. This article also identifies a constructive retro experience of the Transcarpathian primary school for its further updating in the modern educational process.

Key words: a primary school, the primary education institutions, the preconditions for the establishment, development features, the trends in education, Transcarpathia.

УДК 37;2-754:783:2-722.5Волошин(045)
DOI 10.31339/2413-3329-2020-1(11)-45-48

Човрій Софія Юліївна,
старший викладач,

Мукачівський державний університет, м. Мукачеве

АВГУСТИН ВОЛОШИН ЯК ДИРЕКТОР УЖГОРОДСЬКОЇ ГРЕКО-КАТОЛИЦЬКОЇ ПІВЧЕ-УЧИТЕЛЬСЬКОЇ СЕМІНАРІЇ

У статті на основі історико-педагогічного дослідження з'ясовано підходи вченого-педагога Закарпаття першої половини XX століття Августина Волошина щодо якісної підготовки вчителів початкових шкіл та підвищення їх кваліфікації в умовах зміни державної влади і територіальної належності краю до Чехословаччини. Проаналізовано досвід Августина Волошина, як директора Ужгородської греко-католицької півче-учительської семінарії. У ході дослідження використано комплекс методів, а саме: пошуково-бібліографічний, контент-аналіз, історико-географічний, хронологічний, ретроспективного логіко-системного аналізу.

Ключові слова: Августин Волошин, учительська семінарія, педагогічні кадри, Ужгород, Підкарпатська Русь, Чехословаччина.

Постановка проблеми. Реформування вітчизняної освітньої системи загалом та професійної педагогічної, зокрема, актуалізує конструктивно-критичне та творче осмислення позитивного досвіду минулого, що забезпечить дотримання принципів єдності, спадковості та наступності у розвитку педагогічної науки. Тому, доцільності набуває вивчення процесу вдосконалення підготовки вчителів у Закарпатті в умовах зміни державної влади та територіальної приналежності краю до Чехословаччини.

По завершенню Першої світової війни і за Версальською системою мирних договорів, відбувся поділ кордонів у Центрально-Східній Європі, що в плані політико-територіальної приналежності суттєво змінило долю Закарпаття. Край було включено до складу новоствореної Чехословаччини, яка на основі чотирьох комітетів угорського періоду (Ужанського, Березького, Угочанського, Маромороського) утворила єдину адміністративно-територіальну одиницю – Підкарпатську Русь з центром у м. Ужгороді.

У досліджуваній нами період особливий актуальності набуває питання підготовки та постійного професійного вдосконалення вчителів початкових шкіл, які впроваджували освітні реформи, здійснювані урядом Чехословаччини. Вагомий внесок у розбудову професійної педагогічної освіти краю зробив Августин Волошин (1874–1945) – видатний вчений-педагог, журналіст і письменник, громадсько-політичний і церковно-релігійний діяч, директор Ужгородської греко-католицької півчеської учительської семінарії, професор і ректор Українського Вільного Університету в Празі, президент Карпатської України. Працюючи на різних ділянках громадсько-політичного та культурного життя, Августин Волошин основну увагу приділяв освіті. Його спадщина і сьогодні має значну науково-пізнавальну вартість.

Аналіз актуальних досліджень і публікацій. Аналіз історико-педагогічних досліджень дає підстави стверджувати, що різні аспекти освітнього життя Закарпаття в міжвоєнний період знайшли відображення у наукових розвідках Т. Беднаржової, М. Вегеша, В. Гомонная, М. Кляп, П.-Р. Магочія, В. Росула, В. Сагарди, П. Стрічика, М. Талапканича, Ч. Фединець, О. Фізеші, В. Химинця, Г. Шикітки та інших. Різні аспекти громадсько-політичної, публіцистичної, мовознавчої, літературознавчої діяльності Августина Волошина знайшли своє втілення у працях таких вітчизняних науковців як В. Гренджа-Донський, М. Делеган, О. Довганич, В. Задорожний, М. Зимомря, Л. Маляр, О. Мишанич, Т. Сабадощ, В. Тарасюк, П. Чучка та інші.

Мета статті: висвітлити підходи відомого вченого-педагога Закарпаття першої половини ХХ століття Августина Волошина щодо якісної підготовки вчителів початкових шкіл та підвищення їх педагогічної кваліфікації в умовах зміни державної влади та територіальної приналежності краю до Чехословаччини.

Результати дослідження. Талант Августина Волошина як педагога і вченого найбільше розкрився в роки його перебування на посаді директора Ужгородської греко-католицької півчеської учительської семінарії (1917–1938 рр.). Спочатку він викладав у семінарії, а з 16 липня 1917 р. став її директором [1, 4 арк.]. На посаді перебував до 18 жовтня 1938 р. [3, с. 5]. Саме за часів директорування Августина Волошина Ужгородська греко-католицька півчеська учительська семінарія зазнала розквіту.

Ставши керівником Ужгородської півчеської учительської семінарії, Августин Волошин мав уже 20-річний стаж педагогічної роботи, видав близько десяти підручників для шкіл. Це дало йому змогу здійснити новаторські підходи в організації освітньо-виховного процесу семінарії в складних умовах Першої світової війни. Августин Волошин творчо використовував досвід своїх попередників. Серед них він особливо цінив Я. Чурговича, організатора шкільної освіти й підготовки кадрів для народних шкіл, який очолював семінарію 22 роки (1839–1861 рр.) [3, с. 4]. Августин Волошин прийняв керівництво семінарією від відомого культурного діяча Г. Комінські (1892–1917 рр.) [3, с. 5].

З 1919 р. соціально-економічні та політичні умови

змінилися, коли край під адміністративною назвою – Підкарпатська Русь було приєднано до новоствореної Чехословацької держави. Мрією Августина Волошина була підготовка кваліфікованих фахівців для народних шкіл. Для досягнення цієї мети А. Волошин подбав про зміну якісного складу викладачів, що дало змогу значно підняти рівень викладання в Ужгородській учительській семінарії.

Впродовж 20-х – на початку 30-х років у семінарії сформувався висококваліфікований педагогічний колектив. Серед викладачів слід назвати в першу чергу Михайла Дутку, титулованого намісника єпископа Мукачівської єпархії, який викладав математику і фізику, завідував кабінетом фізики. Із Ужгородської гімназії Августин Волошин запросив у 1929 р. до семінарії священника Мукачівської єпархії Івана Муранія, який забезпечував викладання руської мови, історії та географії, завідував кабінетом історії та географії [5, с. 6].

У 1933 р. Августин Волошин запросив на роботу в семінарію викладача географічної історії та руської мови Якова Голоту, який, крім рідної мови й історії, добре володів німецькою мовою [6, с. 9]. У 1936–1937 н.р. крім згаданих викладачів у семінарії працювали: Ернест Дунда, який читав курс психології, церковного співу та був бібліотекарем семінарії; Микола Егрешій вів курс каліграфії в усіх класах та ручної праці в III і IV класах і був завідувачем кабінету природознавства; Бейла Ерделій живописець, який мав 18-річний стаж педагогічної роботи і вів курс малювання в I–IV класах; Рудольф Халуца, проф. Ужгородської державної горожанської школи, який за сумісництвом викладав чеську мову в II–IV класах; Ладислав Павлик, проф. музики, який викладав у всіх класах; Іван Беллас, який мав стаж роботи 24 роки, був керівником інтернату і педагогічної практики та інші. Сам А. Волошин мав 40 років педагогічної діяльності й викладав педагогіку та дидактику на III і IV році навчання [6, с. 8–10].

Як директор семінарії, Августин Волошин добре розумів, що результативність освітньо-виховного процесу визначає не тільки професорсько-викладацький склад, а й контингент слухачів. У часи Австро-Угорщини в учительській семінарії навчалися переважно діти священнослужителів, учителів, службовців. В умовах Чехословаччини був взятий курс на залучення до навчання, в першу чергу, дітей з родин селян, робітників, ремісників Верховини.

А. Волошин турбувався про зміцнення навчально-матеріальної бази закладу. Протягом 20–30-х років у семінарії було створено ряд кабінетів, обладнання яких систематично поповнювалося. Серед кабінетів назвемо фізичний, математичний, географічно-історичний, нумізматичний (мав 292 монети), кабінет природознавства, ручної праці, музики, гімнастичний зал [6, с. 11].

Велику роль у освітньо-виховному процесі відігравала бібліотека. У 1936–1937 н.р. в учительській бібліотеці у наявності було 1432 книги, а в учнівській – 801. У бібліотеці були видання руською, чеською та великоруською (російською) мовами. Завідувачем бібліотеки був проф. Яков Голота. Аналіз фондів бібліотеки, зроблений зі щорічних звітів, свідчить, що кількість літератури систематично збільшувалася [5, с. 11; 6, с. 11].

Августин Волошин велику увагу приділяв удосконаленню навчального плану семінарії. За основу брали державний план, затверджений Міністерством освіти Чехословаччини в 1924 р. Відповідно до напрямку підготовки учительської семінарії вносилися певні корективи. Августин Волошин приділяв велику увагу не лише теоретичній підготовці, а й засвоєнню практичних навичок. Зростала кількість годин для практичних занять. У звіті за 1931–1932 н.р., пояснюючи такі зміни, директор писав, що семінаристи «практично приготувалися к учительському званню» [5, с. 11]. Впродовж двох років (III–IV рік навчання) семінаристи систематично відвідували заняття в базовій народній школі, де оволодівали практичними навичками освітньо-виховної роботи. Вони навчалися складати психолого-педагогічні характеристики учнів, аналізували спостережувані заняття. На третьому, четвертому році навчання майбутнім учителям викладали основи управління народною школою. Зокрема, А. Волошин у звіті зазначав: «... Сего року кандидати III року мали совокупно 45 виступів, а IV. ррчнф

165 виступів, в нар. школь подрбно приготовлених, вироблених и покритизованих» [5, с. 11].

Заняття в семінарії проводилися рідною (русинською) мовою, угорську мову вивчали факультативно ті семінаристи, які мали бажання отримати право викладання в угорськомовних школах [5, с. 8].

Крім фахової підготовки, Августин Волошин як директор семінарії та релігійний діяч звертав велику увагу на моральне виховання учнів. Для них проводилися заняття з історії релігії, катехизису та методики духовного виховання у школі. Дирекція семінарії дбала про те, щоб слухачі систематично відвідували церкву, брали активну участь у богослужіннях. Щодня вони мали змогу приходити до семінарської каплиці, не рідше одного разу в місяць сповідатися і причащатися [5, с. 8]. На думку А. Волошина, міцні релігійні переконання вчителя були запорукою успіху морального і духовного виховання підростаючого покоління.

У 30-тих роках щорічно семінарія приймала до 40 учнів. На чотирьох курсах навчалось біля 160 учнів [6, с. 23]. Оскільки в семінарії навчалось чимало дітей з Верховини, то для встигаючих встановлювалися пільги – за гуртожиток і харчування частково сплачувала держава [6, с. 29–31]. З ініціативи директора семінарії систематично підтримувала учнів, які добре навчалися. Крім офіційної допомоги з боку держави, створювався громадський фонд стимулювання кращих учнів. Кошти фонду склалися з добровільних пожертвувань. У 1936–1937 н. р. у цей фонд надійшли кошти від: єпископа Олександра – 100 крон, губернатора Костянтина Грабара – 50, Підкарпатського банку, Ужгород – 500, Товариства Марійської Конгрегації – 50 і т. д. Дарували гроші всі викладачі семінарії, в тому числі й директор А. Волошин 100 крон [6, с. 30]. Матеріальна винагорода мотивувала учнів до досягнення кращих результатів.

У семінарії велику увагу приділяли фізичному вихованню молоді. У навчальному закладі був обладнаний гімнастичний зал, спортивний майданчик на повітрі. Крім занять за розкладом, систематично проводилися масові заходи з різних видів спорту. Організатором змагань виступав спортивний клуб «Орел», тренерами якого в 1936–1937 н. р. були Іван Гайович, Карло Рац і Карло Гоган, а головою – проф. Микола Егрешій. Заняття проходили кожного тижня у трьох секціях. Метою занять було не лише забезпечення краю фізично здоровими учителями, а й підготовка організаторів масової спортивної роботи для народних шкіл [6, с. 16]. Успішно діяла в семінарії організація «Пласт». Всі культурно-спортивні заходи проводилися за активної участі пластунів. «Пласт» охоплював значну частину семінаристів і готував молодь до організації пластунського руху на місцях [6, с. 15–16].

У семінарії під керівництвом проф. співу Данила Петровського, в складі 70 осіб діяв хор, який систематично брав активну участь у різних святах. У репертуарі хору були твори світського та духовно-релігійного характеру. Головною метою занять у хорі було ознайомлення семінаристів з хоровим співом та диригентською практикою. Репетиції хору відбувалися 2 рази на тиждень, разом 3 години [6, с. 16–17].

На Підкарпатській Русі в 20–30-х роках гостро постала проблема забезпечення навчальних закладів кваліфікованими педагогічними кадрами [4, с. 32]. Дана проблема розв'язувалася двома шляхами. Один шлях запропонував Йозеф Пешина – перший шкільний інспектор Підкарпатської Русі [2, с. 102]. Усвідомлюючи складне становище з педагогічними кадрами, він запропонував запросити спеціалістів із Галичини, які стали працювати в гімназіях, учительських семінаріях, в народних школах. Але це проблему не вирішило. Наступник Й. Пешини, інспектор Й. Шимек, запрошував на роботу представників чеської інтелігенції, колишніх легіонерів. Крім того, у школах Підкарпатської Русі працювало чимало українських та російських емігрантів. Отже, педагогічний склад був

дуже різноманітним. Національно свідомих кадрів із числа інтелігенції краю було недостатньо. Це добре розумів А. Волошин і запропонував інший шлях забезпечення народних та горожанських шкіл кадрами – збільшити набір у три педагогічні заклади освіти краю – в Ужгородську греко-католицьку півче-учительську семінарію, яку він очолював, в Ужгородську греко-католицьку жіночу учительську семінарію та в Мукачівську державну учительську семінарію. Впродовж кінця 20-х і в 30-х роках в півче-учительську семінарію приймали 40 чоловік щорічно, в жіночу – 50 і в Мукачівську семінарію також 50. Отже, щорічно три педагогічні заклади давали школам 140 учителів. Крім того, Августин Волошин вважав, що частина випускників гімназій також може йти працювати в школи, склавши додатково при семінаріях іспити з педагогіки і психології.

Для підготовки вчителів, для підвищення кваліфікації педагогічних кадрів велике значення мала наявність підручників із педагогіки. На початку 20-х років, коли почалося кількісне зростання шкіл та учительських кадрів, забезпечення навчального процесу підручниками в учительських семінаріях було незадовільним. У бібліотеках семінарії підручники були застарілими, більшість з них була видана іноземними мовами. А. Волошин розумів, що без якісно нових підручників не може бути успішного навчання. Видав підручники: «Педагогіка и дидактика для учительских семинарий» (1923), «Коротка історія педагогіки для учительських семінарій» (1923, 1931), «О соціальному вихованню» (1924), «Дидактика» (1932), «Методика» (1932), «Педагогічна психологія» (1932), «Логіка» (1933), «Методика народно-шкільного навчання» (1935), «Педагогіка и дидактика» (1935) та інші. Поява підручників А. Волошина була визначною подією в житті педагогічних навчальних закладів. У своїх підручниках А. Волошин спирався на досягнення світової педагогічної науки, впроваджував досвід учительських семінарій та кращих гімназій Підкарпатської Русі.

Таким чином, турбота Августина Волошина про кількісне і якісне зростання педагогічних кадрів у 20–30-і роки дала позитивні результати. Кількість учителів у школах Підкарпатської Русі помітно зросла. Серед них були вихідці з Галичини, емігранти з Росії та України, чехи, але переважна більшість була представниками місцевої інтелігенції. З метою об'єднати зусилля всіх учителів щодо удосконалення освітньо-виховного процесу, підвищення їх фахового рівня за ініціативою Августина Волошина в 1924 р. було створено «Педагогічне товариство Підкарпатської Русі», а в 1929 р. – «Учительську громаду». Педагогічне товариство видавало часопис «Подкарпатська Русь», який виходив 4-и рази на рік, а «Учительська громада» – педагогічні журнали «Наша школа» і «Учительський голос». На сторінках цих періодичних видань друкувалися основні нормативні акти про освіту, статті з історії школи й педагогіки, про досвід учителів і т. д.

Висновки і перспективи подальших досліджень. Отже, як директор Ужгородської греко-католицької півче-учительської семінарії Августин Волошин проявив свій педагогічний та організаторський талант, поєднав високу освіченість та гуманізм світогляду. Під його керівництвом заклад освіти перетворився в осередок підготовки висококваліфікованих фахівців для шкіл Підкарпатської Русі. Основними чинниками цього були: підбір кваліфікованого викладацького колективу; вдосконалення навчальних планів; зміцнення матеріально-технічної бази освітнього закладу; зміна контингенту учнів семінарії, серед яких стали переважати вихідці з сімей селян, ремісників, робітників; написання та видання підручників; посилення впливу культурно-освітніх товариств та церкви. Значення науково-педагогічного доробку Августина Волошина для розвитку освіти Закарпаття та України неocenенне. Необхідне подальше вивчення його педагогічної спадщини з метою творчого використання в практиці розбудови вітчизняної педагогічної освіти.

Список використаних джерел

1. Державний архів Закарпатської області, м. Берегове (ДАЗО). Ф. 28 (Реферат освіти Підкарпатської Русі, м. Ужгород, 1919–1928 рр.). Оп. 2. Т. I. Спр. 12 (Переписка з Ужгородською вчительською семінарією про установлення зарплати викладачам 1919–1928 рр.). 27 арк.
2. Клима, Викторь. Школьное дѣло и просвѣщеніе на Подк. Руси. *Подкарпатская Русь за годы 1919–1936* / Настоящий сборникъ редакцировалъ комитетъ подъ предсѣдательствомъ д-ра Эдмунда С. Бачинскаго. Ужгородъ : [б/в.], 1936 р. С. 101–105.
3. Az Ungvári Kir. Görög Katolikus Liceum és Kántortanítóképző Intézet jelentése az 1938–39. iskolai évről (az alapítástól CXLV–VI-ik) / összeállította: Dr. Dunda Ernő, h. igazgató. Ungvár : Nyomatott Unio–Miravcsik Gy. Könyvnyomdájában, [é. n.]. 55. l.
4. Pešina, Josef. Školství in Podkarpatské Rusi v přítomnosti. Státní nakladatelství v Praze, 1933. 51 s.
5. Výroční zpráva Řecko-Kat. Učitelského Ústavu v Užhorodě za školní rok 1931–1932 (od zakl. CXXXVIII-Y.). Друкарня оо. Василян в Ужгородѣ, 1932. 26 с.
6. Výroční zpráva Řecko-Katolického Pévecko-učitelského Ústavu v Užhorodě za školní rok 1936–37. (od zakladu CXLIII-Y.). Друкарня «Виктория» в Ужгородѣ, 1937. 31 с.

References

1. State Archive of the Transcarpathian Region, Berehove (SATR). Fund 28 (Summary of Education Pidkarpatska Rus', Uzhhorod, 1919–1928). Description 2. Volume I. File 12 (Correspondence with Uzhhorod Teacher Training Seminary on Setting Salary to Teachers in 1919–1928). 27 folio.
2. Klima, Victor. Schooling and enlightenment on Pidk. Rus'. *Pidkarpatska Rus' in 1919 – 1936* / ed. Edmund S. Bachinsky. Uzhhorod : [no publishing house], 1936. P. 101–105.
3. 1938–39 Academic Year Report of Ungvár Greek Catholic Lyceum, Chorister and Teacher Training Seminary (from its Establishment to CXLV–VI) / compiled by: Dr. Dunda Ernő, director. Ungvár : Published at Unio–Miravcsik Gy. Publishing House, [no year]. 55 p.
4. Pešina, Josef. Education in Pidkarpatska Rus' in the present. Prague : State Publishing House in Prague, 1933. 51 p.
5. 1931–1932 Academic Year Report of Greece-Cat. Teacher's Institute in Uzhhorod (from its Establishment to CXXXVIII-Y). Typography оо. Vasilian in Uzhhorod, 1932. 26 p.
6. 1936–37 Academic Year Report of Greek-Catholic Chorister and Teacher Training Institute in Uzhhorod (from its Establishment to CXLIII-Y). Typography оо. Vasilian in Uzhhorod, 1937. 31 p.

В статтє на основє историко-педагогического исследования выяснено подходы ученого-педагога Закарпатья первой половины XX века Августина Волошина относительно качественной подготовки учителей начальных школ и повышение их квалификации в условиях изменения государственной власти и территориальной принадлежности края к Чехословакии. Проанализирован опыт Августина Волошина, как директора Ужгородской греко-католической певче-учительской семинарии. В ходе исследования использован комплекс методов, а именно: поисково-библиографический, контент-анализа, историко-географический, хронологический, ретроспективного логико-системного анализа.

Ключевые слова: *Августин Волошин, учительская семинария, педагогические кадры, Ужгород, Подкарпатская Русь, Чехословакия.*

The topicality of the research is conditioned by the need to improve the quality of professional pedagogical education in Ukraine. Taking this into account, it is of utmost importance to study the past experience of national education, in particular the system of training teachers in Transcarpathia that under the influence of historical circumstances adopted and realized European educational models in addition to its own achievements in the field. After WWI in accordance with the Treaty of Versailles, state borders were changed in Central and Eastern Europe, thus significantly influencing Transcarpathia's political and territorial sovereignty. The region was annexed to the newly formed Czechoslovakia that combined four counties of the Hungarian period (Ung, Bereg, Ugoicsa, and Máramaros) into one territorial unit – Carpathian Ruthenia with its administrative centre in Uzhhorod. In the period under research of special topicality is the issue of training and continuous upgrading of skills of primary school teachers that implemented educational reforms initiated by the government of Czechoslovakia. Avgustyn Voloshyn (1874–1945) made a significant contribution into the development of the region's professional pedagogical education. Avgustyn Voloshyn's talent as a pedagogue and scientist was mainly revealed while he was director of Uzhhorod Greek-Catholic chorister and teacher-training seminary (1917–1938). The article aims at elucidating the approaches of the Transcarpathian scientist and pedagogue of the first half of XX century Avgustyn Voloshyn to professional training of primary school teachers and improvement of their pedagogical skills under the conditions of state power and the region's territorial belonging to Czechoslovakia. We use the following system of methods in the course of research: bibliographic search, content analysis, historical and geographical, chronological, retrospective logical and systematic analysis. Therefore, based on the conducted historical and pedagogical research of Avgustyn Voloshyn's approaches to professional training of primary school teachers and improvement of their pedagogical skills, we can determine the following major factors: choice of qualified teaching staff; improvement of curricula; improved technical, financial and administrative support of the educational establishment; change of the seminary students' body to mainly peasants, craftsmen, workers by origin; writing and publication of textbooks; increased influence of cultural and educational societies, as well as of the church. The significance of Avgustyn Voloshyn's heritage for the improvement of professional pedagogical education of Transcarpathia and Ukraine is nowadays of high historical, pedagogical, scientific, and cognitive value.

Key words: *Avgustyn Voloshyn, teacher-training seminary, pedagogical staff, Uzhhorod, Carpathian Ruthenia, Czechoslovakia.*

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>